

Yhteisömedia

Maarit Nermes

yhdistysradio

yliopistoradio

community
media

epäkaupallinen paikallisradio
närmedia

avoin

kaupunkitelevisio open channel

Offener kanal

kansalaismedia

radio libre

**PEG (public,
educational, and
government access)**

vapaa radio

open access podcast-tv

lähiradio

kampusteleviio

Yhteisömedian perustyytit

1) Open channel – avoin kanava, radiot ja televisiot

- radio tai television lähetystoimintaa hoitaa joku isompi organisaatio ja kansalaiset, järjestöt ja yhteisöt tuottavat ohjelmia
- käytössä erityisesti Ruotsissa ja Saksassa
- Suomessa Stadi-TV

2) Varsinaiset yhteisöradiot ja -televisiot

- sama organisaatio hoitaa koko asemaa, mutta antaa erilaisille ryhmille mahdollisuuden osallistua
- yleinen malli kaikkialla maailmassa
- Suomessa esim. Närpes När-TV, Helsingin lähiradio

3) Nettimediat

- epäkaupallisia nettitelevisioita ja -radioita, podcastaajat
- yleistymässä varsinkin maissa, joissa ei saa radio/TV-lupia
- Suomessa Podcastit.tv, M2HZ/m-cult

Jonkinlainen yhteisömedian määritelmä

JONKINLAINEN YHTEISÖMEDIAN MÄÄRITELMÄ

1. Ei-kaupallinen media, jonka omistaa yleishyödyllinen yhteisö tai ryhmä.
2. Yleensä paikallinen radio tai televisio tai nettimedia.
3. Viestimessä noudatetaan journalistia ohjeita.
4. Kolmannen sektorin media, jossa pääosin amatöörit tuottavat sisältöjä.
5. Yhteisömedia kouluttaa omia vapaaehtoistyöntekijöitään ja harjoittelijoitaan.
6. Vapaaehtoistyöntekijät työskentelevät tasaveroisesti palkatun henkilökunnan kanssa (jos palkattua henkilökuntaa ylipäättäen on).
7. Rahoitusta hankitaan monista lähteistä sekä julkisin avustuksin että kaupallisemmilla tavoilla. Usein median kuuntelijat ja katselijat tai itse ohjelmien tekijät tukevat toimintaa jollakin tavalla.
8. Medioiden sisällöt ovat vaihtelevia sekä yhden viestimen sisällä että eri yhteisömedioiden kesken.
9. Luonteeltaan vaihtoehtoinen, valtamediaa täydentävä ja mahdollisesti sitä kritisoiva. Tarjoaa varsinkin vähemmistöille mahdollisuuden oman julkisuuden luomiseen.

Hieman historiaa

Kolumbiassa Isä Salcedo (katolinen kirkko) perusti jo vuonna 1947 opetuksellisen pienen radiokanavan, Radio Sutatenzan, vuoristoiselle maaseutualueelle. Radion välityksellä pastori levitti tietoa seurakunnan toiminnasta, piti hartaushetkiä ja lähetti lukutaitoa opettavaa ohjelmaa.

Yhdysvalloissa vuonna 1949 Pacifica Foudation -säätio käynnisti ei-kaupallisen radion, KPFA:n, toiminnan Berkleyssä Kaliforniassa. Pacifican takana olivat rauhanaktivistit, joista osa oli omantunnonsyistä vankilassa toisen maailmansodan aikana. Pacifica sai ensimmäisen ei-kaupallisen luvan, jota ei ollut myönnetty koulutukselliselle tai uskonnolliselle organisaatioille

Radiosektori vapautettiin Ranskassa 1982 sekä vapaille radioille että kaupallisille toimijoille. Vuonna 1986 perustettiin Ranskan radioilmaisun tukirahasto, Fond de Soutien à l'expression Radiophonique. Rahastoon tilitetään valtamedian maksamia mainosveroja. Vuonna 2001 epäkaupallisen radio-aseman tuki vaihteli 20 000 Ranskan frangista (noin 3 050 euroa) 350 000 frangiin (noin 53 400 euroa). Tukea lisäsi radioaseman oma varainhankinta, koulutustoiminta, vaihto-ohjelmat radioasemien välillä, nuorten osuus toiminnassa – erityisesti yhteistyö koulujen kanssa – sekä paikallisen kulttuurin tukeminen.

Hieman historiaa

Suomen ensimmäinen yhteisömedia, NY-TV Uudessakaarlepyyssä aloitti vuonna 1972 lähetyksensä.

Suomessa myönnettiin 1980-luvun lopulla ja 1990-luvun alussa epäkaupallisia radiolupia mm. Helsingin lähiradiolle, Radio Prolle, Radio Robin Hoodille ja Radio Moreenille. Myöhemmin ei-kaupallisia lupia ei ole myönnetty.

Yhteisömedian laillistavat Etelä-Afrikka 1994, Benin 1997, Iso-Britannia, Intia ja Nepal 2006 ja Itävalta 2008. Suomi 2100?

Unkarissa ja Malissa – joissa yhteisömedian asema on ollut viime vuosikymmenen ajan vahva, laillistettu ja tuettu, on koettu viestintäpoliittinen takatalvi viime vuosina. Myös yhteisömedia on kärsinyt.

Euroopan parlamentti (2008) ja EU:n komission (2009) antoivat tukensa yhteisömedialle ja kehottavat jäsenvaltioita laillistamaan mediamuodon sekä mielellään myös tukemaan alan toimintaa.

Yhteisömedia EU:ssa 2007

	Radio	TV	Radio	TV	Radio	TV	Mainosrajoitus
EU-maa	Yhteisömedia määrä		Yhteisömedia laissa		Julkinen taloudellinen tuk		% liikevaihdosta
Alankomaat	264	123	kyllä	kyllä	kansallinen	kansallinen	ei tietoa
Belgia	ei tietoa	ei tietoa	kyllä	ei	ei	ei	ei tietoa
Eesti	2	0	ei	ei	ei	ei	ei
Espanja	100	6	ei	ei	ei	ei	ei
Irlanti	21	3	kyllä	kyllä	kansallinen	kansallinen	kyllä 50 %
Iso-Britannia	633	3	kyllä	ei	kansallinen	ei	kyllä 50 %
Italia	ei tietoa	ei tietoa	kyllä	kyllä	alueellinen	ei	kyllä
Itävalta	15	2	ei	ei	alueellinen	ei	ei tietoa
Kreikka	0	0	ei	ei	ei	ei	ei
Malta	38	ei tietoa	kyllä	ei	ei	ei	ei
Portugali	100	ei tietoa	kyllä	ei	ei	ei	ei
Puola	100	10	ei	ei	ei	ei	ei tietoa
Ranska	683	ei tietoa	kyllä	kyllä	kansallinen	ei	kyllä 20 %
Romania	2	0	ei	ei	ei	ei	ei
Ruotsi	865	30	kyllä	kyllä	ei	ei	kyllä TV
Saksa	75	60	kyllä	kyllä	alueellinen	alueellinen	ei
Slovakia	0	2	ei	ei	ei	ei tietoa	ei
Slovenia	3	ei tietoa	kyllä	ei tietoa	kansallinen	ei tietoa	kyllä
Suomi	5	ei tietoa	ei	ei	ei	ei	ei
Tanska	159	110	kyllä	kyllä	kansallinen	kansallinen	kyllä
Tseki	3	0	ei	ei	ei tietoa	ei tietoa	ei
Unkari	100	ei tietoa	kyllä	ei	kansallinen	ei tietoa	kyllä

Miksi yhteisömediaa tarvitaan?

- Median monipuolisuus ja moniarvoisuus
- Vähemmistöjen ja alkuperäiskansojen kulttuuriset ja viestinnälliset oikeudet
- Media- ja IT-koulutus
- Syrjäytymisen ehkäisy
- Maahanmuuttajien kotouttaminen ja rasismiin vastainen toiminta
- Osallistuva, deliberativinen demokratia ja aktiivinen kansalaisuus
- Uudet kulttuuriset ja medialliset kokeilut ja avaukset
- Kehitysyhteistyön väline
- Kansanterveys!

Suomen tilanne (1)

Radio- ja TV toiminnan alku oli hyvin ”yhteisömediaalista”, kuten Tampereen radioyhdistys 1920-luvulla ja Tesvisio ja Tamvisio 1950-luvulla, mutta Yleisradio ”kaappasi” ne. Hieman samoin kävi melkoisen yhteisömediaalisille kaupallisille paikallisradiolle, kuten Radio City ja Auran Aallot 1990-luvulla, jotka muuttuivat läpikaupallisiksi tai tulivat ison mediatalon ostamiksi.

Suomessa toimii tällä hetkellä kuusi yhteisöradiota, parisenkymmentä lähitelevisiota pääosin suomenruotsalaisella Pohjanmaalla sekä muutamia nettimediaa ja joitakin rajatulla radioluvalla vuosittain toimivia medioita.

Lainsäädäntö tai lupakäytäntö ei tunne yhteisömediaa tai ei-kaupallisia paikallisradioita ja -televisioita.

Yhteisömedian julkista tukea ei ole. Viestintäministeriöllä on budjetissa momentti nimeltään viestintäalan yhteisöjen valtionapu, jota on jaettu viimeisen vuosikymmenen aikana pääosin suurille sosiaalialan järjestöille, MLL:lle ja Pelastakaa Lapset ry:lle. Jotkut yhteisömediat ovat saaneet jotain pientä tukea joinakin vuosina tältä momentilta.

Vertailun vuoksi: Tanska jakaa vuosittain yhteensä noin 6 miljoonaa euroa tukea yhteisömedialle.

Suomen tilanne (2)

Viestintäministeriön mukaan kiinnostusta yhteisömediaan ei maassamme ole. 2014 aloitti Salossa uusi yhteisöradio, VaijeriRadio ja uusia nettihankkeita tulee koko ajan mm. Korppiradio (<http://korppiradio.net/>).

Ministeriö teetätti kuitenkin selvityksen paikallis- ja yhteisöllisestä televisiosta vuonna 2008, jossa oli sotkettu yhteisöllinen media, yhteisömedia ja paikallismedia.

Ruotsalaisen yhteisömedia-asiantuntijan, Christer Hedeströmin mukaan suomalaisen yhteisömedian pitäisi päästä kulttuuriministeriön huomaan, jotta se voisi tulla laillistetuksi.

Suomalainen yhteisömedia on selviytynyt tähän asti rahoittamalla toimintaansa eri tavoin: vapaaehtoinen katselijamaksu, lähetys- ja studioajan vuokraaminen, videointipalvelut, kuntien tuki, projektituet, mainokset, joulu-, vappu- ja uudenvuoden tervehdykset.

Vertailun vuoksi: Mielipide- ja kulttuurilehtituki 1,1 milj. € / v (OPM)

Puolueiden lehti- ja viestintätuki 18 milj. € / v (LVM), vuonna 2002 se oli vain 8 milj. €.

10 Teesiä mediasta "2030"

1. Viestintäpolitiikka

- **SUOMI**

- **Järkevä vaihtoehto:** Yhteisömedia laillistetaan ja sen hallinnointi siirretään digibisnesministeriöstä (LVM) opetusministeriölle. Yhteisömedialle oma mielipidelehtituen tapainen tuki. Valtakunnallinen yhteisömedia-TV-kanava palvelemaan erityisesti kieli- ja kulttuurivähemmistöjä. Julkinen palvelu määritellään tarkemmin. Kaupallisia radio- ja TV-lupia myönnetään vain alueellisina ja yhteisömedialuvat paikallisina (paitsi valtakunnallinen yhteisö-tv-kanava).
- **Todennäköinen vaihtoehto:** Jatketaan niin kuin ennenkin paitsi, että kaupallisella medialla annetaan 20-50 miljoonaa tukea "siirtymäajaksi". Uusi teräväpiirtodigistandardi DVB-T2/C2 pimentää monet televisiot lähivuosina, yhä useampi siirtyy nettiin tai lopettaa (kotimaisen) television katselun. Kansainväliset nettitelevisiot ja IP-TV:t tulevat. Vihdoin Suomessakin lupia tulee myöntämään poliittisen hallituksen sijaan ainakin näennäisesti riippumaton elin, Viestintävirasto. Tietoyhteiskuntakaariehdotus (HE 221/2013, 30.1. 2014) ei sisällä yhteisömediaa, eikä oikeastaan mitään viestintäpolitiikkaa, vaan vain teknisiä edellytyksiä. "Yleisen edun" televisiotoimintaa ollaan yhtiöittämässä, mitä lieneekin? Onko tukimekanismi Almalle ja Sanomalle? Tietoyhteiskuntakaariehdotuksen mukaan valtioneuvosto eli poliitikot voivat kuitenkin määritellä yhtä sun toista eli poliitikkojen valta ei vähene. Mahdollisesti pilataan radion mahdollisuus pakkodigitalisoimalla.
- **Muualla:** Julkinen palvelu kutistuu, yhteisömedia kasvaa, kaupallinen media siirtyy vahvasti verkkoon ja mobiiliin.

10 Teesiä mediasta ”2030”

1. Viestintäpolitiikka

” Tietoyhteiskunta-kehittäminen (HE 221/2013) Luku 4

26 § Ohjelmistotoimiluvan myöntäminen yleisen edun televisiotoimintaan

Sananvapauden, moniarvoisen viestinnän ja televisiotarjonnan monipuolisuuden turvaamiseksi 95 §:n 1 momentin nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa osoitetaan yleisen edun televisiotoimintaan tarvittava määrä kapasiteettia.

Viestintävirasto myöntää 23 §:ssä ja 25 §:n 1 momentissa säädettyä menettelyä noudattaen ohjelmistotoimiluvat 1 momentissa tarkoitettuihin yleisen edun kanavanippuihin.

Ohjelmistotoimilupa on myönnettävä, jos:

- 1) hakija on suorittanut 285 §:ssä säädetyn hakemusmaksun.
- 2) lähetykset ovat vapaasti vastaanotettavissa;
- 3) lähetyksiä voi vastaanottaa valtakunnallisesti lukuun ottamatta Ahvenanmaan maakuntaa;
- 4) lähetykset sisältävät päivittäin suomen- tai ruotsinkielisiä ohjelmia;
- 5) lähetykset sisältävät päivittäin uutisia ja ajankohtaisohjelmia;
- 6) lähetyksiin sisältyy 211 §:ssä tarkoitetut ääni- ja tekstityspalvelut; ja
- 7) hakija on toimittanut riittävän selvityksen ohjelmiston jakelun järjestämisestä.

Viestintäviraston on tarvittaessa päätöstä valmistellessaan kuultava liikenne- ja viestintäministeriötä ja toimittava yhteistyössä sen kanssa.

Jos kaikille 3 momentissa säädetty edellytykset täyttävälle hakijoille ei ole osoitettavissa riittävästi lähetyskapasiteettia, taikka ohjelmistotoimiluvan myöntämisellä voi olla huomattavia vaikutuksia viestintämarkkinoiden yleiseen kehitykseen, valtioneuvosto myöntää toimiluvan. Viestintäviraston on julkaistava tieto ja ilmoitettava samalla hakijalle asian siirtämisestä. Toimiluvan hakija voi kahden viikon kuluessa siirrosta toimittaa suunnitellulla ohjelmisisällöllä täydennettyn hakemuksen valtioneuvostolle.

Valtioneuvoston on myönnettävä toimilupa hakijalle, joka parhaiten toteuttaa 3 momentissa ja 25 §:n 1 ja 5 momentissa säädetty edellytykset. Valtioneuvoston tulee ratkaista asia 25 §:n 4 momentissa säädettyssä määräajassa.

Yleisen edun ohjelmistotoimilupa voidaan myöntää kirjanpitolain 1 luvun 6 §:ssä tarkoitetusta konsernista vain yhdelle yritykselle.

Toimilupaviranomaisen on huolehdittava siitä, että yleisen edun ohjelmistotoimiluvan haltija saa käyttöönsä yleisen edun televisiotoiminnassa tarvitsemansa määrän maanpäällisen televisioverkon lähetyskapasiteettia.”

10 Teesiä mediasta "2030"

2. Kommunikaatioteknologiapolitiikka

SUOMI

Järkevä vaihtoehto: Satsataan Linuxiin ja OpenSource -ohjelmien ja palvelujen sekä tietoturvan kehittämiseen. Ajetaan EU:ssa uutta NSA-vapaata nettiä ja mobiilialustaa. Saadaan säästöjä ja aivan uusia tuotteita, palveluja ja konsepteja kansainvälisille markkinoille.

Todennäköinen vaihtoehto: Satsataan nykyisiin mobiiliin ja peleihin, joilla saatetaan kansalaiset yhä enemmän valvonnan, markkinoinnin ja urkinnan kohteiksi. Yhä enemmän tietovuotoja ja huijauksia. Nopeaa laajakaistaa/optista kuitua ei tule. Ei todellisia innovaatioita. Tytäryhtiötaloutta.

Muulla: Isot (yhdysvaltalaiset) teknologiatoimijat jyräävät, kiinalaiset kopioivat ainakin valvontatekniikat, EU:lla ei näytä olevan halua ottaa verkkoa ja mobiilitekniikkaa haltuun ja keskittyä NSA- vapaisiin teknologioihin. Useissa EU-maissa sidokset USA:han niin vahvat, että lauletaan Ison Veljen lauluja. Pienet ryhmät, kuten Open Source- ja Linux-yhteisöt kehittävät uusia turvallisempia teknologioita, jotka voisivat palvella myös laajemmin. Hallituksia ja isoja toimijoita ei monopoleja murtavat ja tietoturvaa "liikaa" parantavat teknologiat ja palvelut kiinnostaa. Jotkut yksittäiset teknologiat voivat nousta ylätasolle, kuten aikoinaan tietokanta-Mysql hakukone-Googleen taakse. IMF:n ja EU/USA:n holhouksesta vapaat, rohkeat kehittyvien maiden hallitukset Afrikassa, Aasiassa ja Latinalaisessa Amerikassa lähtevät Linux/Open Source -tielle. Intia kysymysmerkki, osaaminen korkealla tasolla, todennäköisesti osavaltioittain mielenkiintoisia avauksia. Venäjällä myös taitoa, mutta ei poliittista ja taloudellista tahtoa omiin viestintäteknologiavauksiin, enemmän kiinnostusta luonnonvarojen hyödyntämiseen. Nyt kuitenkin jo oma venäläinen Android-älypuhelin.

10 Teesiä mediasta ”2030”

3. *Yhteisömedian asema*

- **Suomi:** Ei näytä hyvältä, asenneilmapiirin korporatiivinen, epädemokraattinen ja isovelimäinen. Sekä YLE:ssä että kaupallisessa mediassa kova vastustus. Myös telekommunikaatiofirmoissa ja some-hypepiireissä vastustetaan:” Somehan on jo yhteisömediaa” Ei ymmärretä sitä demokratian edistämistä, kansalaisten viestinnällisiä oikeuksia, mediakasvatusta ja osallisuutta sekä median moniarvoisuutta, minkä yhteisömedia tarjoaa. Kaupallisessa mediassa ja YLE:ssä ei haluta ymmärtää niitä mahdollisuuksia, joita yhteisömedia voi tarjota, kun siellä voidaan tehdä erilaisia kokeiluja, joista on osa siirrettävissä valtamediaan (vrt. Moon-TV:n formaatit). Ei arvosteta yhteisömedian täydentävää luonnetta.
- **Järkevä vaihtoehto:** Yhteisömedia laillistetaan ja tuetaan Suomessa. Ks kohta 1.
- **Todennäköinen vaihtoehto:** Yhteisömediaa ei laillisteta, eikä tueta, koska ”kukaan ei kaipaa sitä”.
- **Muualla:** Yhteisömedian asema vahvistuu varsinkin Yhdysvalloissa ja kehittyvissä maissa Latinalaisessa Amerikassa, Aasiassa ja Afrikassa. Myös EU:ssa lienee vahvistumista samasta syystä kuin USA:ssa, jossa kaupallinen media tuottaa yhä yhdenmukaisempaa ja kevyempää sisältöä. Euroopassa myös julkisen palvelun asema on monissa maissa murenemassa. Kehittyvissä maissa varsinkin yhteisöradio tarjoaa monille syrjityille ja huono-osaisille ryhmille mahdollisuuden osallisuuteen, koulutukseen ja sosiaaliseen kehitykseen.

10 Teesiä mediasta "2030"

4. Julkisen palvelun asema

- **Suomessa:** Periaatteessa turvattu, mutta julkisen palvelun käsite hukassa ja budjettirahoituksella poliitikot voivat kiristää YLE:ä.
- **Järkevä vaihtoehto:** Julkinen palvelu määritellään tarkemmin yhteistyössä kansalaisten kanssa. YLE:lle riittää kaksi televisiokanavaa, Areena ja nykyiset radiokanavat. TV-2:n ohjelmistolla hyvin vähän tekemistä julkisen palvelun kanssa. YLE-vero eli mediamaksu kerätään mediarahastoon, jota hallinnoi kansalaisten suoraan valitsema hallitus. Osa mediamaksusta ohjataan yhteisömedialle. YLE:n hallitukseen suoraan kansan äänestämät henkilöt, samalla eduskunnan (= puolueiden) ja YLE:n napanuora katkaistaan. YLE:n sisältöjä arvioimaan viestintätutkijoista ja kansalaisista koostuva julkisen palvelun arviointiryhmä.
- **Todennäköinen vaihtoehto:** Jatketaan samaa rataa. Ohjelmat kevenevät, julkinen palvelu ja sivistysidea kateissa. Yritetään tavoittaa nuorta yleisöä yhä älyvapaimmilla sisällöillä. YLE pysyy eduskunnan eli valtapuolueiden käsikassarana.
- **Euroopassa ja muualla:** *Julkinen palvelu on pulassa, Kreikka malliesimerkki. Uusliberalismi ajaa Englannissa BBC:n alas. Pohjoismaissa lienee julkisen palvelun paras tilanne. Kehittyvien maiden julkiset palvelut ovat myös vaarassa "vapaan markkinatalouden" nimissä. Julkiset palvelut pysyvät ei-demokraattisissa maissa hallitusten äänitorvina.*

10 Teesiä mediasta ”2030”

5. Kaupallisen median asema

- Kaupallinen media keskittyy entisestään, niin Suomessa kuin muualla. Sisällöt kevenevät ja karnevalisoituvat entisestään – jos mahdollista. Tietyt erikoisjulkaisut netissä ja printtinäkin tulevat pärjäämään. Samaa sisältöä netissä, mobiilina, TV:ssä ja radiossa konvergoituna. Monta alustaa, samaa sisältöä. Paljastelu-, tirkistely- ja nöyryyttäämiskaavat lisääntyvät ja ”kovenevat”. Kaupallisen sisällön erottaminen ”journalismista” tulee yhä vaikeammaksi. Myös dis- ja misinformaation havaitseminen tulee yhä hankalammaksi. Kaupalliset mediayhtiöt alkavat olla sekatavarataloja, joissa on mainos-, PR-toimisto, markkinointitutkimuslaitos, haamukirjoitusosasto, lehdet, TV- ja radiokanavat, nettijulkaisut, elokuva- ja mainostuotanto sekä ajatushautomoja. Esimerkkiä näyttävät jo lääketiedekustannusjätit, joilla on omat medisiinilehdet, mainostoimisto, kirjankustantamo ja lääketieteellinen sopimustutkimuslaitos. Kaupallinen media siirtyy vahvasti nettiin seuraamaan kuluttajien digijalkia.

10 Teesiä mediasta "2030"

6. Some-huumetta kansalle

- Some-viestintä on luonteeltaan musta-valkoista (digitaalista 0–1 on /off) ja narsistista. Somea pidetään vakavasti otettavana tiedotusvälineenä, vaikka se on mis- ja disinformaation, juoruilun, valvonnan ja seurannan sekä markkinoinnin ja narsistisen esittämisen areena. – > Zuckerberg oli estynyt ja narsistinen nörtti, joka halusi luoda julkisia ystävyysverkostoja netissä, koska niitä oli niin vaikeaa hankkia oikeassa elämässä. Bonuksena digitaalinen 0–1 fanittaminen tai peukku alaspäin kuin entisessä Roomassa konsanaan.--> edistää musta-valkoista ajattelua, ei perusteltua, argumentoivaa keskustelua. Teknologia ei ole "vain" teknologiaa, ja se on hyvä renki, mutta huono isäntä.
- **Some-huuma jatkuu meillä ja muualla:**
- Palvelut muuttuvat yhä enemmän kuviksi ja videoiksi. Viestintä infantilisoituu entisestään (jos mahdollista) ja hajautuu alaryhmiin. Osa ihmisistä kyllästyy digi-narsismiin. Somea hypetetään, koska bisnes edellyttää mahdollisimman monen karpäsen surraamista saman sonnan ympärillä. Mahdollisesti Some-kieltäytyjiä aletaan syrjiä työmarkkinoilla ja ystäväpiireissä.

10 Teesiä mediasta "2030"

7. Koulutus- ja sivistyspolitiikka

- Suomessa ja muuallakin koulutus- ja sivistyspolitiikka kateissa. Jos halutaan lukijoita, katselijoita ja kuuntelijoita laatujournalismille, tarvitaan sivistyneitä kansalaisia, joita ei ole, jos koululaitos ei hoida omaa osuuttaan. Suomessa haaveillaan naamakirja-twitter-angrybirds-Microsoft-pilvipalvelukoulusta. Virossa sellainen kai kohta on. Jo Matti Vanhanen (kesk) pääministeriaikoinaan kävi keskustelemassa Bill Gatesin kanssa Suomen koululaitoksen kehittämisestä. Lasten "viihtymistä" koulussa halutaan edistää pelaamalla ja elämyksillä. Tällä keinolla saadaan some-kamaa, peukuttajia, narsistisia läpättäjiä, itsekeskeisiä hallintoalamaisia – ei innovatiivisia, aktiivisia ja sivistyneitä kansalaisia.
- **Järkevä vaihtoehto:** Koulujen tolkuton ja kallis digi-peli-somettaminen lopetetaan. Luokkakoot pienennetään ja oppitunteja lisätään, jotta voidaan toteuttaa myös kokeellista, learning-by-doing-opetusta, joka ylläpitää oppilaiden mielenkiintoa ja antaa syvällisemmän ymmärryksen. Kaikille opetetaan filosofiaa eli ajattelemista. Kouluihin/kuntiin omat koululaisten yhteisöradiot/TV:t, mediakasvatusta pienestä pitäen osin IT-opintojen kanssa. IT-opetusta kohdennetaan enemmän Linuxiin ja avoimen lähdekoodin ohjelmiin sekä ohjelmointiin myös peruskoulussa.
- **Todennäköinen vaihtoehto:** Naamakirja-twitter-angrybirds-Microsoft-pilvipalvelukoulu toteutetaan ja kehutaan olevan taas tietoteknisesti korkealla tasolla. Jatkossa ei laatujournalismille ole lukijoita, katselijoita eikä kuuntelijoita.
- **Muualla:** Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa koulutetun eriytyvät entisestään hyviin ja huonoihin, sivistystaso kysymysmerkki. Koulutuksen välitön hyöty korkeina tuloina korostuu ainakin Yhdysvalloissa, yhä enemmän myös Euroopassa. Kehittyvissä maissa, kuten Intia, koulutus saattaa pysyä sivistysaatteille uskollisena, joten sieltä nousee uusia ideoita ja laatumedian käyttäjiä. Myös Venäjällä sivistysaatteen mukainen koululaitos, joten potentiaalia voisi olla, ongelmana poliittiset olo

10 Teesiä mediasta "2030"

8. Demokratia ja viestintä

- Media on jo pitkälti unohtanut sen, miten sen pitäisi palvella kansalaisia, koska on olemassa vain asiakkaita. Kyseessä on se sama uusliberalistinen idea, joka on tehnyt kunnista vain palveluntuottajia, vaikka kuntien pitäisi perustua kuntalaisten itsehallintoon, jossa päätetään tärkeistä asioista. Mitä tapahtuu eduskunnassa, europarlamentissa tai EU:n elimissä, on aivan pimennossa, jos ei ole itse aktiivinen ja seuraa asioita muualta kuin virallisesta mediasta. TV:n eduskunnan kyselytunti on pahinta tai parasta prime time -ajan käsikirjoitettua tosi-TV:tä. Tähän olen saanut jopa eduskunnan sisältä vahvistuksen. Yle Areenasta pystyy kyllä seuraamaan eduskunnan istuntoja ja monien kaupunkien nettisivustoilta valtuustojen kokouksia. Tärkeimpiä päätöksiä tehdään näiden julkisten kokouksien ulkopuolella. Juuri siksi tarvittaisiin sitä analyttistä poliittista laatujournalismia. Sitä vaan ei näy. Vain henkilökiistat kiinnostavat.
- Yhteisömedian yhdysvaltainen tähtiformaatti Democracy Now! TV- ja radio-ohjelma sekä nettisivusto syntyi nimenomaan siitä turhautumisesta, ettei valtamedia kykene palvelemaan demokratian edistämistä. Suomessakin yhteiskunnallisesti aktiiviset ihmiset ovat hylänneet valtamedian tiedonlähteenä. Mahdollisesti Suomessakin syntyy oma Demokratia nyt -media. Muualla Euroopassa ja maailmassa kuitenkin todennäköisempää.

10 Teesiä mediasta ”2030”

9. Tiedonvälitys kriisissä

- Mis- ja disinformaatio täyttää netin ja myös ns. virallisen median. Esimerkiksi median terveysosiot ovat täynnä lääketeollisuuden ja osin luontaistuotealan propagandaa, koska terveys&kauneustarinat myyvät. Media edistää medikalisaatiota vastoin journalistisia ohjeita. Tietoa on yhä vaikeampaa löytää mediasta, varsinkaan netistä. Journalismi taso on romahtanut taloudellisten paineiden ja massayleisön tavoittelun paineessa. Vain erikoisjulkaisut ja yhteisömedia palvelevat tiedonjanoisia. Maailman asioista pitää ottaa selvää pääosin kansainvälisistä laatu-julkaisuista. Teksti- ääni- ja kuvamoska täyttävät tajunnan. Jos digi-intoilijoiden unelmat toteutuvat, saamme isoja sähköisiä mainostauluja kaupungille, jossa on räätälöityjä mainoksia juuri sen ohikulkijan digitaalisen jalanjäljen mukaan. Edes ei-virtuaalisessa maailmassa ei saa jatkossa olla rauhassa some-digi-mainossaastalta, jos digihypefuturistien tulevaisuudenunelmia aletaan toteuttaa.
- Erilaiset vuotosivustot/järjestelmät, Wikileaks, VR-leaks jne. tulevat olemaan olennaisia tiedon levittämisessä asioista, joista poliittinen ja taloudellinen eliitti haluaisi vaieta, ja josta valtamedia ei osaa edes kysyä. Pieni vähemmistö luo omaehtoisia yhteisömedioita, ja kaupallisia laatu-julkaisuja, joissa pääasiana on tieto eikä luulot ja elämykset.

10 Teesiä mediasta "2030"

10. Ns. tietoyhteiskunta hallintoalamaistaa ja vie yksityisyyden suojan

- Ns. tietoyhteiskuntapuheet voitaisiin jo lopettaa. Se on varsinainen IT-alan eufemismi sille, että sen bisnekset sujuvat. Mitään "tiedon valtatieta" ei ole olemassa. On saatu varsinkin nuorempi polvi uskomaan, että kaikki tieto löytyy netistä. Propaganda on siis onnistunut.
- Monet Open Source -gurut, kuten Stallman ei edes omista kännykkää, koska ei halua tulla seuratuksi. Yksityisyyden suoja on heikkoa netissä ja uusien laitteiden kanssa. Ns. älypuhelimet vuotavat kuin seulat ja niiden kautta aiotaan välittää laajamittaisesti arkaluonteista tietoa, kuten terveystietoja.
- Käytännössä ns. tietoyhteiskunnan ihmiset eivät ole enää kansalaisia, subjekteja, vaan valvottavia, holhottavia, seurattavia, valmennettavia, konsultoitavia asiakkaita ja työmarkkinaosasia, järjestelmän objekteja. Koko demokratian ja kansalaisuuden idea on kateissa, eikä asiaa paranna kaikenlaiset nettijoukkoistamiset ja -osallistamiset tai kansalaisaloitteet, koska taloudellinen ja poliittinen eliitti (kunnanvaltuustoissa ja eduskunnassa) hylkää kaiken kansalaisaktiivisuuden. Vain suora, deliberativinen demokratia sitovine kansanäänestyksineen (ja kansanäänestyksen järjestämispakolla, jos vaikka 10% kuntalaisista/kansalaisista vaatii) palauttaisi politiikan politiikkaan ja kansanvallan kansalaisille. Ei odotettavissa ainakaan korporatiivisen vallan Suomessa.
- Odotettavissa teknologiakieltäytyjiä, Open Source -kehitystä, ruohonjuuren kehittämiä suojausmenetelmiä, poliittista levottomuutta ainakin muualla kuin Suomessa, kyberiskuja turhautumisesta kansanvallan rapautumiseen, koska ns. tietoyhteiskunta on yhtiö- ja vakoilu & seurantavaltaa.